

Warmińsko-Mazurski
Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
w Elblągu

Kuratorium Oświaty
w Olsztynie

Kod - wpisuje uczeń

Imię i nazwisko ucznia, klasa, szkoła
(wypełnia komisja po rozkodowaniu)

Suma pkt./%

KONKURS Z BIOLOGII

DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO- MAZURSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 2025/2026

ETAP WOJEWÓDZKI

Droga Uczestniczko / Uczestniku Konkursu

witamy Cię w etapie wojewódzkim konkursu biologicznego. Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem konkursowym przeczytaj uważnie instrukcję.

- Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 16 stron (zadania 1- 20 na stronach 2-16). Ewentualny brak stron lub usterki zgłoś komisji nadzorującej.
- Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
- Rozwiązania zapisuj długopisem albo piórem z **niebieskim** atramentem w miejscu wyznaczonym przy każdym zadaniu.
- Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- W zadaniach zamkniętych wybierz zgodnie z poleceniem jedną lub dwie odpowiedzi i zaznacz ją/je **znakiem X** bezpośrednio na arkuszu.
- Jeżeli się pomylisz, **błędne zaznaczenie otocz kółkiem** i zaznacz znakiem **X** inną odpowiedź.
- Zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Data:
25 lutego 2026 r.

Godzina
rozpoczęcia:

10.00

Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów
do uzyskania:

60

Powodzenia!

Komisja Konkursu Przedmiotowego z Biologii

Zadanie 1. (2 p.)

Wybierz właściwe określenia lub wyrażenia spośród wymienionych i przyporządkuj je odpowiednim poziomom organizacji materii żywej. Wybrane określenia wpisz w miejsca wykropkowane.

adrenalina, jeź europejski, DNA, krew, leukocyt, żubry zamieszkujące Puszcę Białowieską, wakuola, skrzydło ptaka, nabłonek jednowarstwowy, neuron, słonecznik śledziona, mitochondrium, centralny układ nerwowy, plemnik, zwierzęta i rośliny w stawie

- a) Cząsteczka / związek chemiczny: .....
- b) Organella: .....
- c) Komórka: .....
- d) Tkanka: .....
- e) Narząd: .....
- f) Układ narządów: .....
- g) Organizm: .....
- h) Populacja: .....

Zadanie 2. (3 p.)

Wpisz do tabeli struktury lub układy, które wykonują takie same czynności życiowe u organizmów jednokomórkowych (np. euglena, pantofelek) i wielokomórkowych (np. mysz, człowiek).

Czynność życiowa	Struktura organizmu jednokomórkowego	Układ organizmu wielokomórkowego
Ruch organizmu		
Gospodarka wodna		
Trawienie		

Zadanie 3. (1 p.)

Z poniższych zdań wybierz (zaznacz) trzy, które dotyczą komórek grzybów.

- A. Zbudowane z nich organizmy są samożywne lub cudzożywne.
- B. Nie zawierają chloroplastów.
- C. Tworzą organizmy wielokomórkowe, zwykle posiadające tkanki.
- D. Mają zbudowaną z chityny ścianę komórkową.
- E. Zbudowane z nich organizmy są cudzożywne.
- F. Zawierają zawsze tylko jedno jądro komórkowe.

Zadanie 4. (4 p.)

4.1. W organizmie człowieka występują narządy parzyste i nieparzyste.

Zaznacz znakiem X w odpowiedniej kolumnie tabeli:

- **wszystkie narządy parzyste**
- **wszystkie narządy należące do układu ruchu.**

L.p.	Narząd	Narząd parzysty (X)	Układ ruchu (X)
1	kość potyliczna		
2	cewka moczowa		
3	kość ciemieniowa		
4	tarczyca		
5	kość jarzmowa		
6	rdzeń kręgowy		
7	obojczyk		
8	strzemiączko		
9	trzustka		
10	nerka		
11	mięsień dwugłowy ramienia		
12	najądrze		
13	moczowód		
14	śledziona		
15	tchawica		
16	tętnica płucna		
17	kość strzałkowa		

4.2. Wydalanie u człowieka to kluczowy proces usuwania z organizmu zbędnych i szkodliwych produktów przemiany materii i nadmiaru wody.

Wybierz spośród wymienionych w tabeli z zad. 4.1. dwa narządy parzyste, które odgrywają w tym procesie kluczową rolę i podaj nazwę szkodliwej substancji, która jest przez nie wydalana.

Narząd	Wydalana szkodliwa substancja (związek chemiczny)

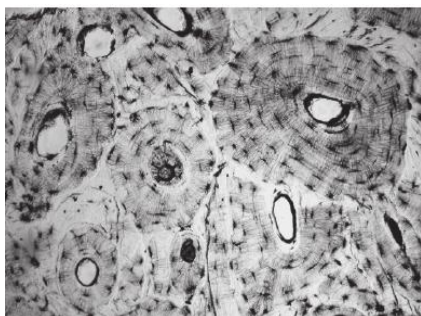
Zadanie 5. (5 p.)

Tkanki: chrzęstna i kostna są charakterystyczne dla kręgowców. Tkanka chrzęstna składa się z dojrzałych komórek chrzęstnych oraz substancji międzykomórkowej utworzonej ze zbitej i sprężystej substancji podstawowej i zanurzonych w niej włókien kolagenowych. Nie jest unerwiona i nie posiada naczyń krwionośnych.

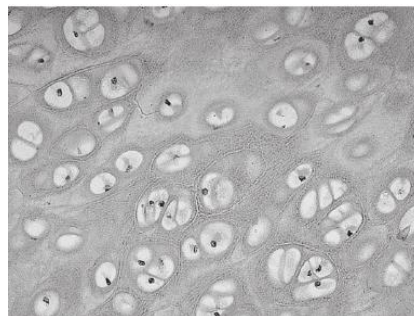
Wyróżnia się dwa rodzaje tkanki kostnej: zbitą i gąbczastą. W tkance kostnej zbitej blaszki kostne są łukowato wygięte wzdłuż długiej osi. Natomiast w tkance gąbczastej blaszki są ciasno owinięte wokół siebie (tzw. beleczki kostne), które tworzą przestrzenną sieć. Takie ułożenie beleczek amortyzuje nawet znaczne obciążenia w miejscach, które uczestniczą w pracy stawu.

5.1. Pod zdjęciami wpisz nazwy przedstawionych tkanek.

I

II

Na podstawie: <http://histology-world.com>; <http://www.ud.edu>

I ..... II .....

5.2. Wymień trzy miejsca występowania tkanki chrzęstnej w organizmie człowieka.

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

5.3. Podaj nazwę rodzaju kości i nazwy jej części zaznaczonych na poniższym rysunku.

Rodzaj kości - .....

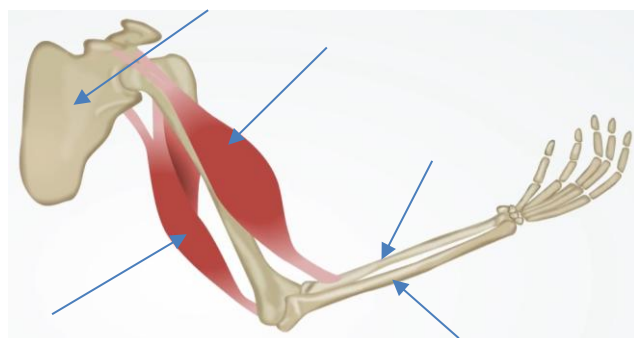
.....
.....
.....

5.4. Na podstawie opisu oraz zdjęć tkanek z zad. 5.1. podaj nazwy tej części kości, w której występuje tkanka kostna gąbczasta i otocz ją kółkiem na rysunku.

Nazwa części kości .....

Zadanie 6. (6 p.)

Rysunek A

Zdjęcie RTG

6.1. Oznacz na rysunku A wskazane elementy budowy anatomicznej człowieka:

1-mięsień dwugłowy ramienia (biceps), 2 - łopatkka, 3 - kość łokciowa, 4 - kość promieniowa, 5 - mięsień trójgłowy ramienia (triceps).

6.2. Podczas wykonywania ruchów współpracują ze sobą kości i mięśnie. Gdy mięsień jest przyczepiony do dwóch kości, których nasady tworzą staw powyżej stawu i poniżej, może on przyciągać jedną kość do drugiej. Praca mięśni przedstawionych na rysunku ma charakter przeciwstawny (antagonistyczny).

Uzupełnij luki w zdaniach wpisując we wskazane miejsca nazwy mięśni lub stawów.

- Kiedy zginane jest przedramię ..... kurczy się, jego ścięgna napinają się i przyciągają kości przedramienia do ramienia.
- W tym czasie jego antagonistą – ..... musi zostać rozluźniony (rozkurczony).
- Za wyprostowanie przedramienia w stawie (patrz Rysunek A) ..... odpowiada skurcz .....
- Łopátka współtworzy staw .....
- Przy zwichnięciu stawu oznaczonego na zdjęciu RTG kółkiem unieruchamia się trzy kości: od góry ..... , a od dołu ..... , stosując temblak i usztywnienie, najlepiej z ręką w zgięciu około 90 stopni.

Zadanie 7. (1 p.)

Wybierz poprawne dokończenia zdania zaznaczając **A.** lub **B.** oraz **1.** lub **2.** lub **3.**

Specyficzne białka określane biokatalizatorami, to

A. hormony,	które mają zdolność	1. opóźniania reakcji chemicznych.
		2. przyspieszania reakcji chemicznych.
B. enzymy,		3. przeprowadzania reakcji chemicznych.

Zadanie 8. (4 p.)

Na zajęciach kółka biologicznego uczniowie mieli za zadanie wykrycie poszczególnych związków organicznych w różnych produktach spożywczych. Zanim przeszli do doświadczeń na przygotowanych produktach, przeprowadzili na lekcji chemii próbę na wykrywanie skrobi.

Probówki nr 1 i nr 2 wypełnili do połowy 1% roztworem skrobi. Do probówki nr 1 dodali parę kropli jodiny. Roztwór zabarwił się na niebiesko/ granatowo. Do probówki nr 2 dodali 10% roztwór śliny. Odczekali około 5 minut i również dodali kilka kropli jodiny. Roztwór nie zmienił barwy.

- Wyjaśnij, dlaczego roztwór w probówce nr 2 nie zabarwił się na niebiesko, chociaż zawierał skrobię?

.....
.....
.....

**2. Jaki byłby wynik doświadczenia, gdyby roztwór śliny najpierw zagotowano?
Uzasadnij swoje przypuszczenie.**

.....
.....
.....

Zadanie 9. (2 p.)

W ramach lekcji edukacji zdrowotnej uczniowie przeprowadzili eksperyment. Wybrali 5 dziewczynek ze swojej klasy i za pomocą ciśnieniomierza zmierzili im ciśnienie tętnicze oraz tętno. Następnie przez 3 minuty dziewczęta wykonywały przysiady w równym tempie, po czym ponownie zmierzono im ciśnienie krwi i tętno.

1. Jaki problem badawczy prawdopodobnie postawili sobie uczniowie przeprowadzający eksperyment?

Odp.....
.....
.....

2. Jakich wyników doświadczenia mogli się spodziewać?

Odp.....
.....
.....

Zadanie 10. (1 p.)

Czynniki ryzyka chorób układu sercowo-naczyniowego mogą wynikać z uwarunkowań genetycznych oraz takich, które można kontrolować, jak wysokie ciśnienie krwi, wysoka zawartość cholesterolu we krwi, otyłość, cukrzyca typu II.

Jakie zachowania prowadzą do zmniejszenia ryzyka choroby układu naczyniowo-sercowego wywołanego jednym z wymienionych czynników. Podaj dwa przykłady.

(Weź pod uwagę, że niektóre z tych czynników ryzyka często występują razem.)

Odp.
1.....
2.....

Zadanie 11. (3 p.)

Przeczytaj tekst.

„Węzły chłonne działają jak bariery chroniące przed rozprzestrzenianiem się zakażenia, niszcząc lub filtrując bakterie, zanim te zdążą się dostać do krwiobiegu. Pojawiające się podczas zapalenia gardła guzki na szyi są po prostu ciężko pracującymi węzłami chłonnymi, wypełnionymi komórkami uczestniczącymi w odpowiedzi immunologicznej, pożerającymi intruzów”.

Źródło: Niezwykła podróż w głąb ludzkiego ciała, praca zbiorowa, Warszawa 2001, s.126.

Na podstawie powyższego tekstu oraz wiedzy biologicznej wykonaj zadania A, B, C.

A. Wyjaśnij, jaką informację może uzyskać lekarz podczas badania węzłów chłonnych w okolicy szyi i pod żuchwą pacjenta.

.....
.....
.....

B. Do jakiej części układu krążenia należą węzły chłonne? Podaj nazwę układu, który odpowiada za naszą odporność, reguluje poziom płynów w organizmie i transportuje tłuszcze.

.....

C. Jak nazywają się komórki, które eliminują drobnoustroje chorobotwórcze w węzłach chłonnych?

.....

Zadanie 12. (4 p.)

Eliminacja produktów przemiany materii jest jednym z warunków utrzymania wewnętrznej równowagi (homeostazy), niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania organizmu. Kontrolę nad utrzymaniem homeostazy w organizmie sprawują dwa współdziałające układy, które monitorują zmiany w otoczeniu oraz w organizmie i na nie reagują. Jeden z tych układów działa szybko w sytuacji zagrożenia, drugi działa wolniej wykorzystując produkowane substancje do regulacji długoterminowych procesów, takich jak wzrost, metabolizm czy odpowiedź na stres.

Podaj nazwy dwóch układów, o których jest mowa w powyższym opisie i krótko opisz mechanizm ich działania.

Nazwa układu	Szybkość działania	Mechanizm działania
	szybko	
	wolno	

Zadanie 13. (4 p.)

Otocz pętlą właściwe określenia dotyczące rozwoju człowieka, tak aby wszystkie zdania zawierały prawdziwą informację.

- Gameta żeńska czyli **plemnik / komórka jajowa** powstaje w **jajniku / jajowodzie** w wyniku podziału komórkowego - **mitozy / mejozy**.
- Ta gameta zawiera **23 / 46** chromosomy/-ów jest więc komórką **diploidalną / haploidalną**.
- Gameta żeńska posiada **jeden rodzaj chromosomu płci / dwa rodzaje chromosomów płci**, czyli **tylko chromosom X / tylko chromosom Y / chromosom X lub Y**.
- Przed podziałem komórkowym, podczas którego powstają gamety, dochodzi do **replikacji DNA / rekombinacji genetycznej**.

Zadanie 14. (3 p.)

Daltonizm to zaburzenie widzenia barw. Jest to recesywna cecha sprzężona z płcią, wywołana przez wadliwy allel w chromosomie żeńskim X.

Określ prawdopodobieństwo w procentach urodzenia dziewczynki daltonistki wśród potomstwa, jeśli ojciec ma tę wadę, a matka jest nosicielką wadliwego genu.

W tym celu:

A) Ustal genotypy rodziców korzystając z oznaczeń: X^D – chromosom z prawidłowym genem, X^d – chromosom z wadliwym genem, Y – chromosom warunkujący płć męską.

B) Narysuj szachownicę genetyczną Punnetta i ją uzupełnij .

C) Otocz kółkiem genotyp dziewczynki daltonistki.

D) Podaj prawdopodobieństwo urodzenia dziewczynki, u której wystąpi zaburzenie widzenia barw.

Zadanie 15. (1 p.)

Zaznacz to zdanie, które prawidłowo określa przeciwciała.

- a) Są to substancje wytwarzane przez organizm w reakcji na antygeny.
- b) Są to obce komórki lub organizmy chorobotwórcze, które wykrywa układ immunologiczny.
- c) Są to komórki produkowane przez szpik kostny w reakcji na antygeny.
- d) Są to enzymy rozpoznające choroby.

Zadanie 16. (1 p.)

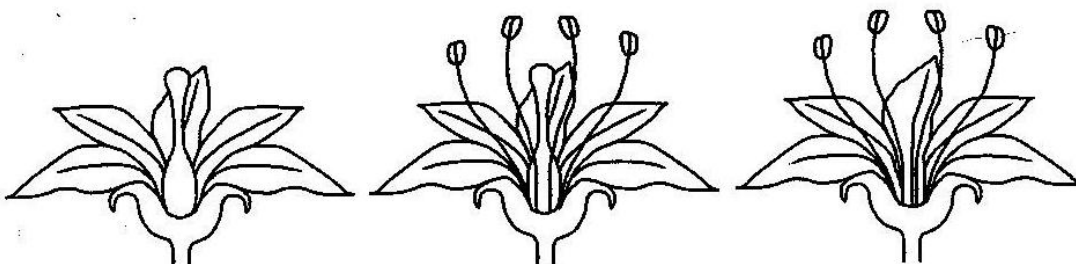
Oceń prawdziwość zdań. Do tabelki wpisz odpowiednio: P (prawda) lub F (fałsz).

Rośliny nagonasienne to drzewa, krzewy i zboża.	
Rośliny nagonasienne wytwarzają nasiona i zarodniki.	

Zadanie 17. (2 p.)

Na podstawie budowy morfologicznej kwiatu można określić płeć rośliny. Rysunki A, B, C przedstawiają trzy różne opcje budowy kwiatu rośliny okrytonasiennej.

Podpisz rysunki używając określeń: kwiat męski, kwiat żeński, kwiat obupłciowy.
Odpowiedź uzasadnij.

A ..... B ..... C.....

Uzasadnienie:

.....

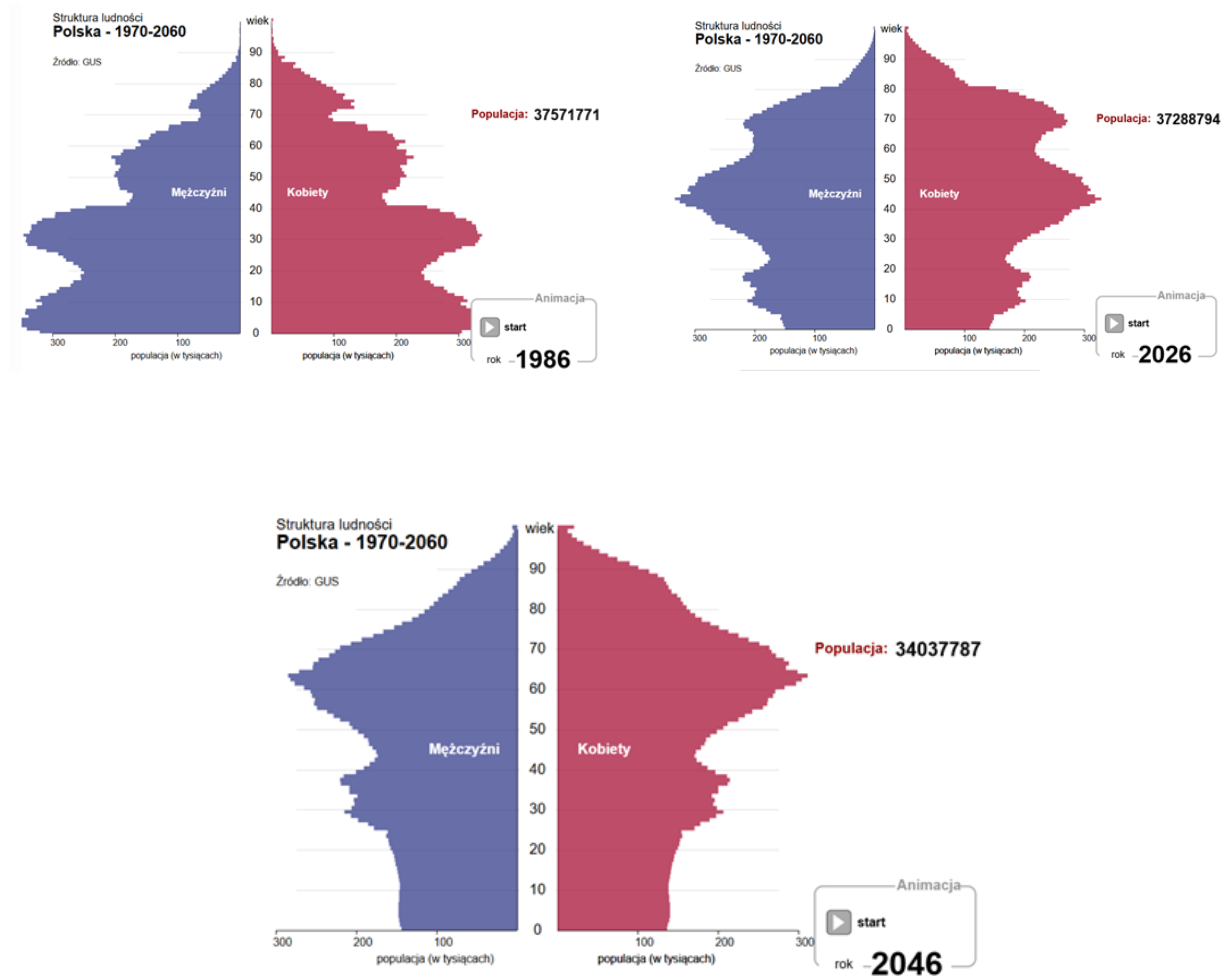
.....

.....

.....

Zadanie 18. (3 p.)

Główny Urząd Statystyczny opracował *Piramidę wieku ludności Polski od 1970 roku (wraz z prognozą)*. Poniżej zamieszczono piramidy wieku dla ludności Polski w roku 1986 i 2026 oraz prognozę struktury ludności Polski na rok 2046.

O dynamice populacji w ekosystemie decydują takie cechy jak: liczebność, zagęszczenie, rozrodczość, śmiertelność, migracje, a także struktury: przestrzenna, wiekowa i płciowa.

18.1. Które cechy populacji ludności Polski obrazują zamieszczone wykresy?

.....

18.2. Przeanalizuj przedstawione grafiki a następnie sformułuj wniosek odnoszący się do dynamiki zmian w populacji ludności Polski w latach 1986-2026.

.....

.....

.....

.....

18.3. Dokończ podane zdanie tak, by zawierało prawidłowe informacje. Wybierz i zaznacz A. lub B., lub C. oraz 1. lub 2., lub 3.

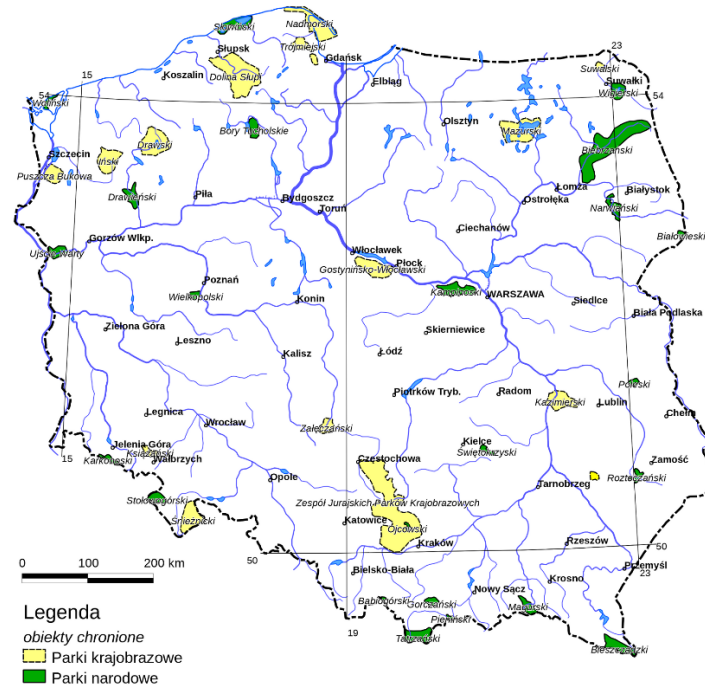
Piramida wieku na rok 2046 jest typowa dla populacji

<i>A. młodej i rozwijającej się,</i>	<i>ponieważ</i>	<i>1. zdecydowanie skurczyła się liczba osobników w wieku przedrodzonym.</i>
<i>B. dojrzałej, ustabilizowanej,</i>		<i>2. zmalała liczba osobników młodych, a wzrosła liczba osobników starych .</i>
<i>C. starej, wymierającej</i>		<i>3. wzrosła i ustabilizowała się liczba osobników w wieku rozrodczym.</i>

Zadanie 19. (7 p.)

Poniżej zamieszczono krótkie opisy wybranych parków narodowych oraz mapkę Polski z zaznaczonymi parkami narodowymi i wybranymi parkami krajobrazowymi.

- A. Jeden z czterech parków narodowych położonych w województwie podlaskim. Utworzony w celu zachowania unikalnej w skali kraju i Europy mozaiki ekosystemów bagiennych i leśnych jakie tworzą jeziora wraz z fragmentem Puszczy Augustowskiej i fragmentami doliny rzek Czarnej Hańczy i Kamionki wraz z bogatą florą i fauną. Symbolem parku jest bóbr.
- B. Priorytetowym zadaniem tego parku narodowego w ochronie przyrody jest zachowanie naturalnych biocenoz jezior, zwłaszcza lobeliowych, torfowisk i borów sosnowych w południowo-zachodniej części województwa pomorskiego.
- C. Park narodowy położony między Karpatami Zachodnimi i Wschodnimi na granicy województwa małopolskiego i podkarpackiego. Chroni najlepiej zachowany fragment Beskidu Niskiego z zachodnią częścią Puszczy Karpackiej. Jak każde pogranicze było to miejsce styku i przenikania się kultur wielu narodów. W parku i jego otulinie znajduje się szereg zabytkowych, drewnianych cerkwi reprezentujących architekturę łemkowską.

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Parki_narodowe_Polski.png/ autor: Zofia Cukierska: Geograficzny Atlas Świata. Ochrona i zanieczyszczenie środowiska. Warszawa - Wrocław: 1995, s. 76 ISBN 83-7000-077-0

19.1. Podaj nazwy opisanych parków narodowych oznaczonych literami A, B, C.

- A - .....
- B - .....
- C - .....

19.2. Oceń prawdziwość informacji podanych w zdaniach a, b, c, d. Wpisz w wy kropkowane miejsca: P (prawda) lub F (fałsz).

- a) Największym parkiem narodowym w Polsce jest Kampinoski PN a najmniejszym Ojcowski PN. - .....
- b) W Polsce jest tylko jeden park narodowy z dostępem do Morza Bałtyckiego. ....
- c) Jedynym w Polsce parkiem o charakterze alpejskim jest Tatrzański Park Narodowy. -
- .....
- d) Biebrzański i Narwiański Park Narodowy są przykładami ekosystemów wodnych i błotnych. - .....

19.3. Które z wymienionych par zwierząt nie występuje w logo żadnego z polskich parków narodowych?

- a) batalion, ryś
- b) błotniak stawowy, głuszec
- c) wilk, łabędź niemy
- d) nietoperz, puszczyk

19.4. Na mapce zaznaczono tylko jeden z sześciu parków krajobrazowych położonych w całości w województwie warmińsko-mazurskim.

Podaj nazwę i zaznacz kółkiem na mapce orientacyjnie położenie parku krajobrazowego położonego w północno-zachodniej części naszego województwa.

Nazwa parku krajobrazowego

.....

Zadanie 20. (3 p.)

Na podstawie opisu i zdjęć (bez zachowania proporcji) **wpisz we wskazane miejsca nazwy gatunkowe lub rodzajowe przedstawionych organizmów** (zgodnie z wykazem wymagań).

<p>1.</p> 	<p>Gatunek inwazyjny, bardzo ekspansywny. W Polsce rozmnaża się wegetatywnie za pomocą kłączy i rozłogów. Nowa roślina może rozwinąć się z fragmentu kłącza o długości 1 cm, o wadze nie przekraczającej 0,7 g, jak też z niewielkiego odcinka pędu zawierającego pojedynczy węzeł, umieszczonego w glebie lub w wodzie. Skutecznie wypiera inne rośliny z miejsc występowania.</p> <p>1. .....</p>
<p>2.</p> 	<p>Charakterystyczne dla tego gatunku motyla są niebiesko-czarne „oczka” na czerwono-brązowych parach skrzydeł. Imago występuje przez cały rok w najróżniejszych stanowiskach. Gąsienica czarna z licznymi białymi kropkami żywi się wyłącznie pokrzywą zwyczajną.</p> <p>2 .....</p>

<p>3.</p> 	<p>Największy gatunek jeleniowatych. Potężna sylwetka ciała. Poroże byka ma bardzo charakterystyczny kształt, samica (klępa) nie nosi poroża. Długie silne nogi kończą się silnie rozstawionymi racicami, co jest przydatne do poruszania się w terenie bagnistym lub w głębokim śniegu. Gatunek samotniczy, nie tworzy stad, wędruje.</p> <p>3. .....</p>
--	---

Fot. 1,2,3: Janina Meller

Załącznik nr 8 do Regulaminu konkursów przedmiotowych:

<p>Grzyby, w tym grzyby porostowe: borowik szlachetny, borowik szatański, brodaczka, chrobotek reniferowy, czarka szkarłatna, czubajka kania, kozłarz babka, maślak, muchomor sromotnikowy, pieprznik jadalny, podgrzybek brunatny, sromotnik bezwstydnny, czernidłak kołpakowaty</p>
<p>Mchy i paprotniki: płonnik, torfowiec, długosz królewski, orlica pospolita, paprotka, pióropusznik strusi , salwinia, skrzyp, widłak.</p>
<p>Nagozalążkowe: cis, jałowiec, jodła pospolita, miłorząb japoński, modrzew europejski, sosna górską (kosodrzewina), sosna limba, sosna wejmutka, sosna zwyczajna, świerk pospolity</p>
<p>Okrytozalążkowe: barwinek, babka lancetowata, chaber bławatek, cykoria podróżnik, mniszek, mlecz, , wrotycz, czosnek niedźwiedzi, dąb czerwony, dziki bez czarny, fiołek leśny, fioletka poszarpana, grzybienie białe, grażel żółty, jasnota biała, konwalia majowa, konwalijka dwulistna, szczawik zajęczy, zawilec gajowy, zawilec żółty, ziarnopłon wiosenny, kosaciec żółty, krwawnik, kuklik zwisty, lilia złotogłów, niecierpek, obuwik, pierwiosnka lekarska, podkolan biały, przylaszczka pospolita, rosiczka okrągłolistna, naparstnica purpurowa, rzęsa drobna, koniczyna łąkowa, koniczyna biała, kukurydza, rzepak, żyto, jęczmień, owies, len.</p>
<p>Bezkęgowce: chrabąszcz majowy, jelonek rogacz, kosarz, krzyżak ogrodowy, nartnik, pasikonik zielony, paż królowej, pszczoła miodna, rusałka pawik, stonka ziemniaczana, szerszeń, ślimak winniczek, wstężyk, żuk wiosenny,</p>
<p>Kręgowce - ryby, płazy, gady: szczupak, śledź, leszcz, ropucha paskówka, rzekotka drzewna, żaba wodna (<i>esculenta</i>), żaba trawna, kumak górski, salamandra płamista, traszka zwyczajna, traszka grzebieniasta, jaszczurka zwinka, padalec, zaskroniec, żmija zygzakowata</p>
<p>Ptaki: bąk, bielik, bocian biały, bocian czarny, bogatka, cietrzew, czapla siwa, dudek, dzięcioł czarny, dzięcioł duży, dzięcioł zielony, gil, głuszc, grubodziób, grzywacz, jastrząb, jemioluska, jerzyk, kawka, kormoran czarny, kos, kowalik, kruk, krzyżówka, kukułka, łabędź niemy, mazurek, mewa pospolita, modraszka, perkoz dwuczuby, pliszka siwa, puszczyk, remiz, rudzik, sójka, sroka, szczygieł, szpak, wilga, wróbel, zięba, żuraw</p>
<p>Ssaki: borsuk, bóbr, daniel, jeleń szlachetny, kozica, kuna leśna, łasica, łoś, dzik, ryś, sarna, wilk, żbik, żubr</p>
<p>Gatunki inwazyjne: bożodrzew gruczołowaty (<i>Ailanthus altissima</i>), czeremcha amerykańska (<i>Padus serotina</i>), klon jesionolistny (<i>Acer negundo</i>), dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>), kolczurka klapowana (<i>Echinocystis lobata</i>), rdestowiec ostrokończysty (<i>Reynoutria japonica</i>), nawłóć olbrzymia (<i>Solidago gigantea</i>), niecierpek pomarańczowy (<i>Impatiens capensis</i>), piżmak, rak pręgowany (amerykański), jeleń sika, sumik karłowaty, żółw jaszczurowaty, piżmak, żaba (platana) szponiasta - Określa rodzaj zagrożenia i sposoby przeciwdziałania ich inwazyjności.</p>

Brudnopis